

แบบเสนอผลงานนวัตกรรมการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

“ภูมิปัญญาหมู่บ้าน สืบสานพานบายศรี เชิดชูสู่ Soft Power”

เด็กหญิงปรีณดา แสงสว่าง
เด็กหญิงพรนภา ดาราษฎร์
เด็กหญิงศิริวดี โชติแสง

โรงเรียนบ้านนาทม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แบบเสนอผลงาน/นวัตกรรมการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ชื่อผลงาน ภูมิปัญญาหมู่บ้าน สืบสานพานบายศรี เชิดชู Soft Power

ชื่อผู้เสนอผลงาน ๑. นางสาวปริญดา แสงสว่าง

๒. เด็กหญิงพรนภา ดาราษฎร์

๓. เด็กหญิงศิริวดี โชติแสง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

โรงเรียน บ้านนาทม สังกัด สพป. ร้อยเอ็ด เขต ๓

รายละเอียดผลงาน

๑. ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรมที่นำเสนอ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในด้านความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และทักษะในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๒)

สาร สาระทัศนันทน์ ,(๒๕๖๓) ได้ให้ความสำคัญของพิธีบายศรีสู่ขวัญไว้ว่า พิธีบายศรีสู่ขวัญ เป็นพิธีที่สำคัญของชาวอีสาน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับขวัญและจิตใจ เพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจที่ดีขึ้น การดำเนินชีวิตของชาวอีสานแทบทุกอย่าง จึงมีการบายศรีสู่ขวัญควบคู่กันไปเสมอ เป็นการเรียกร่องพลังทางจิต ช่วยให้มีความมั่นใจที่เข้มแข็ง สามารถฟันฝ่าภัยพิบัติต่างๆ ได้ การสู่ขวัญช่วยให้เกิดมงคล ทำให้ดำรงอยู่ด้วยความสุขราบรื่น มีโชคลาภมากขึ้น และอาจลดปรารถนาให้ผู้ใดที่เคราะห์ร้ายพ้นจากสรรพเคราะห์ทั้งปวง ด้วยมูลเหตุแห่งการสู่ขวัญนี้เอง

พิธีบายศรีสู่ขวัญมีหลายรูปแบบ แล้วแต่จะจัดพิธีสู่ขวัญในเรื่องใด เช่น การสู่ขวัญเด็ก การสู่ขวัญนาค การสู่ขวัญบ่าวสาว หรือจะเป็นการสื่อขวัญในเหตุที่ทำให้เกิดการเสียชีวิต จิตใจไม่ดี เพื่อเรียกให้ขวัญมาอยู่กับเนื้อกับตัว สิ่งไม่ดีให้ผ่านพ้นไป มีพลังใจที่ดี รวมทั้งการสู่ขวัญสัตว์ และสิ่งต่างๆ ก็อาจทำได้ แต่การปฏิบัติ นอกจากจะมีเครื่องขวัญที่ใช้ในพิธีแล้ว พิธีการต่างๆ ก็จะแตกต่างกันไปเป็นปลึกย่อย แล้วแต่ลักษณะพิธี ซึ่งประเพณีบายศรีสู่ขวัญในภาคอีสาน เป็นประเพณีที่ประชาชนส่วนมาก ยังนิยมปฏิบัติกันอยู่ทั่วไป เพราะถือว่าเป็นพิธีที่เป็นสิริมงคล เป็นการมอบความปรารถนาดีและดลบันดาลให้ ผู้รับการทำพิธีตลอดจนผู้เกี่ยวข้องมีความสุขความเจริญ และจิตใจสงบสุข และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรักใคร่กันเป็นอย่างดี นับเป็นวัฒนธรรมที่ดี ควรแก่การอนุรักษ์ให้อยู่สืบไป

จากวิถีชีวิตของชาวอีสาน ที่มีคติความเชื่อตามฮัตสึบสองคองสึบสึ และเป็นสิ่งที่คณะผู้จัดทำได้พบเห็น และคุ้นเคยมาตั้งแต่เยาว์วัย ซึ่งจะมีพิธีกรรมประกอบในแต่ละช่วงเวลามีความใกล้เคียงกันแต่จะมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น โดยเฉพาะการทำพาขวัญหรือการทำพานบายศรี ประเพณีที่คนอีสานมักนิยมทำกันเป็นประจำเช่น ก่อนจะออกจากบ้าน การเดินทาง การแต่งงาน การคลอดลูก เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ รวมถึงมีความเชื่อว่าช่วยป้องกันภัยจากภูตผี ซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนถึงความเชื่อ ศรัทธา ความเป็นอยู่ ความเอื้อเฟื้อและความสามัคคีของชาวอีสานที่มีต่อพิธีบายศรีสู่ขวัญ และยังคงปฏิบัติสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน

คณะผู้จัดทำมีความเชื่อและความศรัทธาในพิธีบายศรีสู่ขวัญของชาวอีสาน ซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดของคณะผู้จัดทำ โดยเฉพาะการทำพาขวัญ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเชื่อ ศรัทธาและค่านิยมของชาวอีสาน คณะผู้จัดทำ

จึงมีความสนใจในการประดิษฐ์พานบายศรี เพื่อแสดงออกถึงความเชื่อ ความศรัทธา และร่วมกันรักษาสืบสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่นนี้ ให้คงอยู่และเชิดชูให้เป็น Soft Power ของสถานศึกษาและชุมชนต่อไป

๒. จุดประสงค์และเป้าหมาย ของการดำเนินงาน

๑. เพื่อให้ผู้ศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการประดิษฐ์พานบายศรีสู่ขวัญ
๒. เพื่อให้ผู้ศึกษาเกิดทักษะในการประดิษฐ์พานบายศรีสู่ขวัญ
๓. เพื่อให้ผู้ศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และนำไปต่อยอดเป็นอาชีพได้
๔. เพื่อให้ผู้ศึกษาสามารถสืบสานถ่ายทอดทักษะองค์ความรู้สู่ชุมชน และสาธารณชนในรูปแบบต่างๆได้

๓. กลุ่มเป้าหมาย

๑. นักเรียนที่เรียนรายวิชา งานประดิษฐ์ใบตอง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๑๕ คน
๒. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑- ๙ จำนวน ๙ คน

๓. ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. ศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับพานบายศรีจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น ทางอินเทอร์เน็ต และห้องสมุด
๒. ดำเนินการฝึกทักษะการประดิษฐ์พานบายศรีสู่ขวัญ โดยการขอความอนุเคราะห์วิทยากร ซึ่งเป็นปราชญ์ชาวบ้านที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องการประดิษฐ์พานบายศรีและศาสนพิธี ได้มาให้ความรู้และฝึกทักษะการประดิษฐ์พานบายศรีสู่ขวัญ โดยมีการบูรณาการการเรียนรู้ร่วมกับการใช้สื่อและเทคโนโลยี
๓. ทำการประดิษฐ์พานบายศรีเพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆภายในโรงเรียน ได้แก่
 - ๓.๑ กิจกรรมจัดแสดงผลงาน Soft Power
 - ๓.๒ กิจกรรม ปัจฉิมนิเทศนักเรียน
๔. นำความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประดิษฐ์พานบายศรี ไปเผยแพร่ให้กับนักเรียนและ

บุคคลภายนอก

๔. ผลการดำเนินการ/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

- นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประดิษฐ์ พานบายศรีสู่ขวัญ
- นักเรียนเกิดทักษะในการประดิษฐ์พานบายศรี
- สามารถต่อยอดความรู้และต่อยอดเพื่อหารายได้เสริมได้
- สามารถถ่ายทอดวิธีการประดิษฐ์พานบายศรีสู่ขวัญแก่รุ่นน้องและบุคคลภายนอกได้

๕. ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จ

- ๕.๑ การสนับสนุน ความช่วยเหลือ และความร่วมมือจากคณะผู้บริหาร คณะครู และนักเรียน
- ๕.๒ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ วิทยากรภายนอก และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการประดิษฐ์พานบายศรีสู่ขวัญ

๖. บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learned)

ในการศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เรื่อง การประดิษฐ์พานบายศรีสู่ขวัญ ทำให้ผู้ศึกษา เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา และความสำคัญของพิธีบายศรีสู่ขวัญ ได้เรียนรู้วัสดุอุปกรณ์และวิธีการประดิษฐ์พานบายศรีสู่ขวัญรวมถึงได้ลงมือฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะในการประดิษฐ์พานบายศรีที่มีความ

ชำนาญ เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง สามารถที่นำความรู้และทักษะที่ได้จากการฝึกฝนไปพัฒนาต่อยอดในด้านการเผยแพร่ความรู้และทักษะแก่ผู้อื่นที่มีความสนใจเรื่องการประดิษฐ์พานบายศรีสู่ขวัญ รวมไปถึงสามารถสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้กับตนเองได้

๗. การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

การเผยแพร่ ผลงานวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ดำเนินการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม และขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ของโรงเรียนบ้านนาทมในครั้งนี้ ได้เผยแพร่ผลงานดังต่อไปนี้

- 1) Facebook โรงเรียนบ้านนาทม อ.โพธิ์ทอง
- 2) เว็บไซต์ครูบ้านนอก <http://www.kroobannok.com>

ภาคผนวก

